

شناسه	قانون - مقررات - رویه اجرایی	تاریخ تهیه گزارش	۱۴۰۱/۰۵/۱۳
عنوان موضوع	بررسی موضوع لزوم هماهنگی اداره کل دامپزشکی استان و معاونت غذا و دارو دانشگاه علوم پزشکی تبریز در خصوص ارائه گواهی بهداشت محصولات صادراتی کشاورزی و صنایع تبدیلی		
مرجع طرح موضوع	انجمن صنایع غذایی استان		
شرح موضوع	<p>مطابق ماده (۷) قانون مواد خوردنی و آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی مصوب سال ۱۳۴۶ با اصلاحات و الحاقات بعدی؛ "از تاریخ تصویب این قانون تأسیس هر گونه کارخانه یا کارگاه تهیه مواد خوردنی و آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی منوط بتحصول پروانه از وزارت بهداشتی و در مورد کارخانه‌ها پروانه تأسیس نیز از وزارت اقتصاد است شرایط صدور پروانه و طرز کار و تولید و بهره برداری و اداره مؤسسات مزبور در آئین‌نامه‌ایکه وسیله وزارت بهداشتی تهیه می شود تعیین خواهد گردید."</p> <p>در حقیقت بر اساس تکالیف قانونی، احداث یک واحد تولیدی در حوزه صنعت غذا، ضمن اخذ مجوز از وزارت صمت و یا جهاد کشاورزی ملزم به اخذ پروانه های تأسیس، بهره برداری، مسئول فنی، بهداشت ساخت از وزارت بهداشت می باشد و تمام سرمایه گذارانی که اقدام به احداث یک واحد تولیدی در حوزه صنایع غذایی می نمایند، بایستی تمامی پروانه های مربوط به وزارت بهداشت را اخذ نمایند تا اجازه فعالیت داشته باشند.</p> <p>چنانچه واحدی اقدام به صادرات محصولات تولیدی واحد خود نیز نماید، بایستی نسبت به اخذ گواهی بهداشت محموله ای یا گواهی بهداشت مدت دار طبق "دستورالعمل اجرایی نحوه صدور گواهی بهداشت محموله ای و گواهی بهداشت مدت دار جهت صادرکنندگان فرآورده های غذایی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی" اقدام نماید. لیکن بر اساس قوانین بین المللی دیگر کشورها، متولی صادرات فرآورده های غذایی با منشاء دامی نظیر محصولات لبنی، عسل، محصولات آبزیان، فرآورده های گوشتی، سازمان دامپزشکی کشور می باشد. بدین ترتیب صادرات این محصولات به دیگر کشورها مستلزم ارائه گواهی بهداشت از سازمان دامپزشکی کشور است تا مورد قبول واقع گردد.</p> <p>این در حالیست که در ایران نظارت و کنترل مواد خام پروتئینی بر عهده سازمان دامپزشکی و کنترل مواد غذایی فرآوری شده به عهده سازمان غذا و دارو می باشد. لذا صادرات محصولات لبنی و برخی از صنایع تبدیلی کشاورزی مستلزم دریافت گواهی های هر دو سازمان می باشد.</p> <p>با توجه به اینکه اخذ گواهی های بهداشتی سازمان غذا و دارو، برای صاحبان صنایع زمانبر و هزینه بر می باشد، لذا تحمیل هزینه های مجدد دریافت گواهی صادراتی (کد IR) از سازمان دامپزشکی که پروسه طولانی از فرایند تولید شیرخام از دامداری تا کارخانه و نظارت محصول نهایی و ارزیابی های مورد نیاز مقصد صادراتی دارد، برای صاحبان صنایع که اقدام به تولید و اشتغال زایی نموده اند، صحیح نمی باشد.</p> <p>با عنایت به اینکه یکی از شروط پیشرفت اقتصاد کشورها؛ توسعه صادرات می باشد و با توجه اینکه واحدهای تولیدی صنایع لبنی و صنایع تبدیلی کشاورزی در کشور پیشرفت قابل ملاحظه ای داشته اند، لذا باستی برای حمایت از صادرات این بخش، تصمیماتی در سطح ملی اتخاذ گردد تا فعالین این حوزه به دلیل ناسازگاری های قوانین و مقررات داخلی و بین المللی متحمل هزینه مضاعف و اتلاف وقت نگردند و صرفا به صادرات کشورهای عراق و افغانستان که به دلیل مشکلات و درگیری های پیاپی داخلی؛ استانداردهای بین المللی را رعایت نمی کنند، اکتفا ننمایند و امکان صادرات به تمامی کشورها را داشته باشند.</p> <p>لازم به ذکر است چالش های این مغایرت در سطوح ملی سازمان های دامپزشکی و غذا و دارو نیز پیگیری شده است که متأسفانه نتیجه بخش نبوده است. در این راستا نشست مشترکی نیز بین مدیران دو سازمان یاد شده در تاریخ ۹۹/۱۲/۹ برگزار گردید که</p>		

<p>در نهایت پیشنهاداتی از سوی سازمان دامپزشکی کشور مبنی بر تفویض اختیار وظایف نظارتی در خصوص صادرات فرآورده های لبنی به سازمان دامپزشکی و پیشنهاد بلامانع بودن صدور هر نوع گواهی فرآورده های لبنی واجد پروانه از اداره کل نظارت بر مواد غذایی و آشامیدنی این سازمان توسط سازمان دامپزشکی (وبالعکس) با توجه به درخواست کشور های مقصد صادرات فرآورده های لبنی، از سوی سازمان غذا و دارو ارائه گردیده که متأسفانه بدلیل اولویت های قانونی هر دو سازمان، مورد قبول طرفین واقع نشده و این موضوع به یک چالش بزرگ صنایع لبنی تبدیل شده است.</p>	
<p>رئوس ایرادات و مشکلات:</p> <p>۱. عدم هماهنگی قوانین بین المللی با قوانین داخلی کشور در خصوص متولی صدور گواهی بهداشت صادراتی فرآورده های غذایی با منشأ دامی نظیر محصولات لبنی، عسل، محصولات آبیان، فرآورده های گوشتی، باعث شده واحدهای تولیدی فعال این حوزه برای اخذ گواهی هر دو سازمان متحمل هزینه های مضاعف و اتلاف وقت گردند.</p> <p>۲. متأسفانه در وضع قوانین داخلی کشور به قوانین و استانداردهای بین المللی توجه نشده و همین موضوع باعث گردیده، فعالین بخش خصوصی بجای ورود به بازارهای جهانی، به چند کشور همسایه بسنده کنند و موفقیت لازم را بدست نیاورند.</p>	<p>ایرادات و مشکلات مطروحه</p>
<p>جلسه کارگروه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی آذربایجان شرقی با حضور نمایندگان از سازمان صمت استان، اداره دامپزشکی استان، معاونت غذا و دارو دانشگاه علوم پزشکی تبریز، انجمن صنایع غذایی استان، شرکت شیرپاستوریزه پگاه آذربایجان شرقی به منظور بررسی موضوع لزوم هماهنگی اداره کل دامپزشکی استان و معاونت غذا و دارو دانشگاه علوم پزشکی تبریز در خصوص ارائه گواهی بهداشت محصولات صادراتی کشاورزی و صنایع تبدیلی به شرح ذیل برگزار شد:</p> <p><u>نسرین درخشانی، مسئول دبیرخانه شورای گفتگو:</u> بر اساس قوانین و مقررات دیگر کشورها متولی صدور گواهی بهداشتی صادرات محصولات صنایع تبدیلی سازمان دامپزشکی می باشد. ولی صدور این گواهی در کشور ما به سازمان غذا و دارو محول شده است. متأسفانه ناسازگاری بین قوانین داخلی و بین الملل باعث شده، فعالین اقتصادی حوزه صنایع تبدیلی در صادرات با چالش هایی مواجه گردند. با توجه به اینکه حل این موضوع در در اختیارات استانی نیست و رفع آن مستلزم زمان می باشد. بایستی در کوتاه مدت راهکارهایی نظیر تفاهمنامه بین دو سازمان ارائه داد تا واحدهای تولیدی در صادرات محصولات خود با مشکل مواجه نگردند.</p> <p><u>رضا جعفری، دبیر انجمن صنایع غذایی استان:</u> در کشورهای دنیا مرجع صدور گواهی فرآورده های دامی و صنایع تبدیلی که منشأ دامی دارند، با سازمان دامپزشکی است. لیکن در ایران حسب سیاست های متخذه متولی مواد خام دامی با دامپزشکی می باشد و پس از مرحله فرآوری به سازمان غذا و دارو محول شده است. سازمان غذا و دارو برای محصولات فرآوری اعم از لبنیات و ... بر حسب وظیفه قانونی خود گواهی لازم را صادر می کند. لیکن هنگام صادرات به دیگر کشورها (بغیر از عراق و افغانستان) گواهی اداره دامپزشکی درخواست می گردد. در این میان گواهی صادره توسط سازمان غذا و دارو مورد قبول اداره دامپزشکی نمی باشد. متأسفانه این موضوع باعث ایجاد دوگانگی شده است. درخواست داریم دامپزشکی آزمایش و گواهی بهداشت سازمان غذا و دارو را به رسمیت شناخته و تایید نماید. با عنایت به اینکه بیشتر واحدها الزامات دریافت کد IR را ندارند. لذا چنانچه بتوانیم روشی پیشنهاد دهیم تا دریافت این کد بدون هزینه باشد، می توان دوستان را به دریافت کد IR تشویق کرد.</p> <p><u>فرید حسامی، مدیرعامل پگاه آذربایجان شرقی:</u> شرکت های خصوصی برای انجام صادرات خود باید از غذا و دارو و دامپزشکی گواهی لازم را اخذ کنند. در زمان صادرات به کشورهای آذربایجان، ارمنستان و گرجستان تنها گواهی دامپزشکی درخواست می شود. دو سال پیش صادراتی به کشور گرجستان و ارمنستان داشتیم. دامپزشکی و غذا و دارو در این زمینه همراهی لازم را انجام دادند.</p> <p>این مشکل در سطح ملی است و باید از طرف هیات دولت پیشنهادی طرح شود تا بتوانند تفویض اختیار ایجاد گردد که با این اقدام اضافه کاری و هدر رفت انرژی نیز از سازمان ها و شرکت ها از بین خواهد رفت. ماهانه تعدادی آزمایش مورد نیاز می باشد با توجه به اینکه آزمایش ها هزینه بر می باشند پیشنهاد داریم سازمان های دامپزشکی، نظارت و استاندارد آزمایشگاه های همکار مشترک اعلام کنند تا تمام آزمایش هایی که به صورت ماهانه و در یک بازه زمانی انجام می شود مورد قبول هر سه طرف باشد.</p>	<p>جمع بندی جلسه کارگروه کارشناسی مورخ ۱۴۰۱/۰۵/۰۹</p>

در زمانی که آقای دکتر خلد رئیس سازمان دامپزشکی بودند از طرف صنایع این موضوع پیگیری شده بود (تمام ۱۵ کارخانه صنایع درگیر این موضوع بودند) ولی متأسفانه نتیجه ای نداشت. اخیراً فشار بر صنایع لبنی بسیار زیاد شده و با این روال رو به تعطیلی خواهند بود. اگر در این خصوص اقدامی در استان صورت گیرد کمک شایانی به صنایع غذایی استان خواهد بود.

مهدی حامی، معاون سلامت دامپزشکی استان: با عنیات به اینکه اولین گواهی بهداشت از سوی غذا و دارو صادر می شود، می توان پیشنهاد داد موارد مربوط به بحث های صادرات به یکی از این سه آزمایشگاه معرفی شود تا صادرکننده از این بابت متحمل هزینه اضافی نشود. در حال حاضر ۴ واحد پگاه استان، شیرین عسل، حامی شمس لبن در جلفا، سوت ایچ آذرشهر دارای کد IR بوده و مشکلی برای صادرات ندارند (IR همان "ایران کد" یا IVC یا کد دامپزشکی برای صادرات می باشد). این گواهی از سوی دامپزشکی صادر می شود و به نوعی کد صادراتی می باشد. در نشست مشترک بین سازمان های غذا و دارو و سازمان دامپزشکی در تهران؛ در نامه بازگشت به درخواست تفویض اختیار وظایف نظارتی در خصوص صادرات فرآورده های لبنی، پاسخی رئیس سازمان دامپزشکی دادند به این صورت می باشد: "مطابق با قانون مواد خوراکی، آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی مصوب ۱۳۴۶، اداره کل امور غذایی و آشامیدنی سازمان غذا و دارو، تنها نهاد تصمیم گیرنده در امور مربوط به تاسیس و بهره برداری، صدور پروانه بهداشتی ساخت و مسئول فنی کارخانجات صنایع غذایی، آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی، صدور پروانه بهداشتی واردات و ترخیص، گواهی بهداشتی جهت صادرات، تایید ویژگی های مواد و یا فعالیت هرگونه کارخانه یا کارگاه تهیه مواد خوراکی و آشامیدنی می باشد." این مشکل استانی نبوده و باید به صورت کشوری حل شود.

گواهی معاونت غذا و دارو یکی از مدارک لازم برای صدور گواهی ما می باشد. افرادی که فاقد کد IR بوده ولی حائز شرایط می باشند و اقدامات لازم را انجام داده اند و نامه مربوطه از طرف اداره کل دامپزشکی به سازمان ارسال شده و از همان روز مجوز صادراتی آنها قابل ارائه می باشد. واحدهائی که متقاضی صادرات هستند باید درخواست خود را به ما اعلام کنند تا بررسی لازم انجام شده و در صورت امکان، در صدد رفع اشکالات آنها باشیم. پیرو جلسه ای که در استانداری تشکیل شد، نامه ای در خصوص افراد متقاضی کد IR به آقای دکتر رضانی ارسال کردیم. به این منظور که نامه ما را به واحدهائی که دارای پروانه سازمان غذا و دارو می باشند منعکس کنند تا واحدهای متقاضی به ما مراجعه کنند.

محمدنقی هنربر، رئیس اداره بازرگانی خارجی سازمان صمت: در راستای بند ۳ همان جلسه، این موضوع را به تشکل های خود منعکس کردیم تا سریعاً اقدام کنند.

یوسف رضانی، مدیر غذا و آرایشی معاونت غذا و دارو: در نامه ای که آقای دکتر حامی به آن اشاره کردند موضوع به طور مشخص بیان شده است. ما موظف هستیم به عنوان سازمان غذا و دارو؛ بر اساس بند ۷، ۹ و ۱۶ قانون مواد خوردنی آرایشی و بهداشتی؛ بررسی تاسیس، بهره برداری، پروانه بهداشتی، ساخت، مسئول فنی کارخانجات، گواهی ترخیص، مجوز مصرف، مجوز ورود و صادرات برعهده بگیریم. (این قانون داخل کشور می باشد)

در کنار این موضوع صادرات برخی از محصولات به برخی از کشورها نیاز به گواهی IR دارد که خارج از اختیار سازمان غذا و دارو می باشد و در مرکز تصمیم گیری می گردد. قبلاً روال پروانه های تاسیس به این صورت بود که سازمان متولی یعنی سازمان صادرکننده پروانه اولیه که جهاد کشاورزی و سازمان صمت بود بعد از صدور پروانه، با تایید نقشه از سوی ما، عملی می شد و سپس پروانه بهره برداری سازمان متولی صادر می شد و سپس مسئول فنی که بعد از آن اداره استاندارد اعلام می کرد؛ برای اعطای استاندارد، مسئول کنترل کیفی معرفی گردد. در سال ۸۳ در این خصوص تفاهم نامه ای در تهران منعقد شد تا بر اساس آن پروانه ای که در اختیار مسئول فنی قرار داده می شود طبق آموزش مورد نیاز، پروانه کنترل کیفی نیز ارائه شود. این قضیه برای همیشه حل شد و تا امروز مشکلی پیش نیامده است. در مورد موضوع امروز نیز به دفعات نیاز به مسئول فنی و هماهنگی می باشد. با ویژگی هائی که در آزمایش ها در نظر گرفته می شود، با استاندارد دامپزشکی متفاوت می باشد و بالعکس. در نشست مشترک بین سازمان های غذا و دارو و سازمان دامپزشکی در تهران که نتیجه آن به ما اعلام شده است (همان نامه ای که آقای حامی قرائت کردند، پاسخ آقای شانه ساز به رئیس سازمان دامپزشکی) سازمان اعلام کرده است که تفویض اختیار میسر نمی باشد. لیکن به منظور حمایت از توسعه صادرات و سهیل فرایند برای صادر کنندگان محصولات مذکور، چنانچه کشور مبدأ گواهی صادرات از آن مرجع درخواست نماید، صدور هر نوع گواهی فرآورده های لبنی واجد پروانه از اداره کل نظارت بر مواد

<p>غذایی و آشامیدنی این سازمان توسط سازمان دامپزشکی (وبالعکس) با توجه به درخواست کشور های مقصد صادرات فرآورده های لبنی، از نظر این سازمان بلامانع می باشد.</p> <p>مهدی حامی، معاون سلامت دامپزشکی استان: این موضوع به ما ابلاغ نشده است.</p> <p>نسرین درخشانی، مسئول دبیرخانه شورای گفتگو: پس این موضوع بیانگر اینست که تمام موارد به جز بحث تفویض اختیار، مورد تایید سازمان غذا و دارو می باشد که بالعکس آن را نیز بیان شده است.</p> <p>رضا جعفری، دبیر انجمن صنایع غذایی استان: می توانیم پیشنهاد دهیم آقای استاندار و یا آقای دکتر کلامی با رئیس سازمان غذا و دارو و سازمان دامپزشکی در تهران هماهنگ شده و جلسه ای تشکیل دهند و رئیس اتاق و نماینده بخش خصوصی نیز در این جلسه حضور داشته باشند.</p> <p>یوسف رمضانی، مدیر غذا و آرایشی معاونت غذا و دارو: این جلسه باید به پشتیبانی آقای استاندار و با حضور اتاق، رئیس سازمان ها، مدیران کل مربوطه، بخش خصوصی برگزار گردد تا بتوان به نتیجه قابل قبولی دست یافت.</p> <p>آزمایشات کارخانجات، در خصوص مواد اولیه، کنترل های حین فرآیند و آزمایشات فینیش پروداکت می باشد. بخشی از آزمایشات اولیه مربوط به دامپزشکی و بخشی مربوط به معاونت غذا و داروست. بخشی نیز مورد نیاز کارخانه می باشد. کنترل های حین فرآیند برای تولید محصول برای ما و برای کارخانه نیز می باشد. بعد از حصول فینیش پروداکت بعضا نیاز است آزمایشات تخصصی در محصول تمام شده، برای حصول به نتایجی که برای مشخص شدن سلامت کامل نیاز است انجام شود. مانند باقیمانده سموم، باقیمانده آنتی بیوتیک ها و</p> <p>نتیجه آزمایشگاه هائی که مورد تایید دامپزشکی و استاندارد و ما باشد مورد قبول می باشد به شرطی که این آزمایشگاه ها قابلیت لازم را داشته باشند. می توان پیشنهاد داد اکیپ مشخصی از دامپزشکی، استاندارد و غذا و دارو تشکیل شود تا نظر و صورت جلسه مشترک از آزمایشگاه ها ارائه دهند.</p> <p>رضا پیروی، بازرینی گمرک تبریز: در قانون هر مجوزی که وجود دارد اگر مورد تایید سازمان مربوطه باشد مورد تایید ما نیز می باشد. (مجوز صادرات) این گواهی ها مورد درخواست کشور مقصد می باشد و برای ما مشکلی ایجاد نمی کند.</p> <p>یوسف رمضانی، مدیر غذا و آرایشی معاونت غذا و دارو: پروسه پروانه های اعطا شده شامل پروانه تاسیس، پروانه بهره برداری، پروانه مسئول فنی و پروانه ساخت می باشد که با وجود آنها، می توان بدون آزمایش، گواهی بهداشت صادر کرد. منتهی کنترل های مواد اولیه، حین تولید، فینیش پروداکت انجام شده و بررسی می شوند و به شرطی که مورد تایید باشد آن ها را قبول می کنیم. (پس از طی این مراحل می توان در عرض نیم ساعت گواهی بهداشت را صادر کرد).</p> <p>نسرین درخشانی، مسئول دبیرخانه شورای گفتگو: با توجه به توضیحات شما، گواهی بهداشت در حین روند کار صادر می شود. این موضوع خارج از حیطه استانی می باشد و باید پیشنهاد ملی داشته باشیم و تا تعیین تکلیف موضوع نیز می توان پیشنهادی در قالب تفاهمنامه به معاونت غذا و دارو و دامپزشکی ارائه داد.</p> <p>یوسف رمضانی، مدیر غذا و آرایشی معاونت غذا و دارو: تفاهم در چارچوب قانون امکانپذیر می باشد.</p> <p>محمدنقی هنربر، رئیس اداره بازرگانی خارجی سازمان صمت: بهترین راه حل، اقدام از طریق شورای گفتگو می باشد. من از آقای دکتر پرنیان درخواست می کنم که تماس تلفنی در این خصوص با آقای دکتر مفتاح داشته باشند تا حرکت مثبتی در خصوص حل این مشکل انجام شود.</p>	
<p>در راستای جلوگیری از موزای کاری، اتلاف وقت و تحمیل هزینه های مضاعف برای واحدهای تولیدی فرآورده های غذایی با منشاء دامی نظیر محصولات لبنی، عسل، محصولات آبزیان، فرآورده های گوشتی و پروتئینی پیشنهاد می گردد: سازمان های دامپزشکی و غذا و دارو تفاهمنامه ای در خصوص صدور گواهی بهداشت محصولات یاد شده منعقد نمایند تا گواهی بهداشت صادره توسط سازمان غذا و دارو مورد تایید سازمان دامپزشکی قرار گرفته و گواهی بهداشت مورد درخواست کشور مقصد را صادر نماید.</p>	<p>پیشنهادهات</p>

<p>۱. قانون سازمان دامپزشکی کشور؛ ۲. قانون مواد خوردنی و آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی مصوب سال ۱۳۴۶ با اصلاحات و الحاقات بعدی؛ ۳. آئین نامه اجرایی ماده (۷) قانون مواد خوردنی و آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی؛ ۴. آئین نامه اجرائی ماده (۸) و (۹) قانون مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی؛ ۵. دستورالعمل اجرایی نحوه صدور گواهی بهداشت محموله ای و گواهی بهداشت مدت دار جهت صادرکنندگان فرآورده های غذایی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی؛ ۶. دستورالعمل صادرات فرآورده های لبنی به اتحادیه اوراسیا سازمان دامپزشکی کشور.</p>	<p>فهرست مستندات و مدارک پشتوانه</p>
--	---